

ივერიის

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
თვე	მან.	კ.	თვე
12	10	6	6
11	9	5	5
10	8	4	4
9	7	3	3
8	6	2	2
7	5	1	1

ცალკე ნომერი—ერთი შურთ

გაზეთის დასაყვებად და კერძო განცხადებებ-
დასაბეჭდად უნდა მივმართოთ: თეიმურაზ რედაქ-
ციას, კუთვნილი, ავჯლის ქუჩაზე, ვარსკვლავის
ქუჩის პირდაპირ, თავ. გრუნინსკის ქუჩის
ღმრთ. წინა-კოხის გამაგრებული საზოგადო-
ებო კანცელიარის, სთავადაზნაპრო 36-
ის სახლში, სასახლის ქუჩაზე.
ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრი-
ქონი რვა რუბლი.

1877—1893 საპალიტიკო და სალიტერატურული გაზეთი 1877—1893

რედაქციისაკენ

შეიძლება დაკეთოს გაზეთის
1 მისიდან წლის დაძლევად, რე-
ფსა 7 მან. 25 კ. მსურველი შე-
უძლიანთ ეს ფული ნაწილ-ნაწილ-
დაცად შეიძინონ.

გამოვიდა და ისყიდება ტფლისში
„ქართულია აზნაგობის“ და „წე-
რა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის
მაღალაში

ქრისტიანი

მოათხოვრა
მ. ნილოზილისა
გამოცემული
3. გოგუასია და ღ. ქვიციანის მიერ
ფასი ერთი აბაზი

ხუთშაბათს, 6 მაისს, ტფლისის
სობრანის სახლში იქნა შენობაში
(მიხილის ქუჩა) ღარიბაშვილის სასაგებ-
ლოდ ლოუტურბანო ძველმოქმედ სა-
ზოგადოების ქალთა დასის მიერ გა-
მართული იქნება ლატარია. დასაწე-
ლი 4 საათზე. დაუკრავს ორი ხო-
რო სამხედრო მუსიკას. ლატარიაზე
შესვლის ფასი 10 კაპ.

მივი დანაშაული

სკოლის საზოგადოების კრება-
ზე ერთმა სამარცხვინო და საბა-
ტელმა გრძობამ იჩინა თავი. პარ-
ტიის მეთაური, რასაკვირველია,
ვალდებული იყვნენ, რომ ეს მა-
გნებელი გრძობა იმ წამსვე გაე-
ქროთ და დაეგმოთ სამუდამოდ,
მაგრამ ასე არ მოხდა. ის-კი არა,
სარწმუნოდ გვიხატონ, რომ თი-
თან პარტიის ზოგიერთი მეთა-
ური ამ კრებაზედ და ამკვებულ-
ნენ დამოკიდებულებას მოწინა-
დადგეთა შორისა. ასე იყო წყენ-
და ასე ყოფილა მარხანა.

ფელეტონი

სხობრება და კომპია თ. ნილო- ლოვ ბარათაშვილისა

(გუდგინი თავ. ნიკ. რევაზის ძეს ერისთავს).

(შემდეგი *)

V

ბარათაშვილის სამწერლო ბო-
გრაფია ისეთივე მოკლეა, როგორც
საზოგადოდ მისი ცხოვრების აუ წერა.

*) იხ. „ივერია“ № 88. შედომით ამ
ნომერში „დასასრულად“ იყო ნახსენები
„გაგრძელება“ ბიოგრაფიისა. ბილშეს ვი-
ხვით ავტორთან და საჭიროდ მიგვიჩინა
გსთქვით, რომ ამ წერილებს, თანამად ბ-
მეუბრავის სურვილისა, ვებეჭად შეუ-
ვლელად, სწორად იყ, როგორც დაწერი-
ლილია ავტორის მიერ.

სკოლის წევრადველს ერთს
კრებაზე თავმჯდომარეს ალაგვი,
წისფების ძალით, უნდა დაეჭირა
მის აზნაგობს. ეს თანამგმევი იმერ-
ელი იყო და თან მარხანადელი მო-
წინააღმდეგე ოპოზიციის მეთაუ-
რისა. გამოცხადდა თუ არა, რომ
თავმჯდომარის სკამზე მისი აზნა-
გობა უნდა დაეჭირებოდა, ოპოზი-
ციისი უკმაყოფილება და ყვირი-
ლი შეიქნა; და, თუ თავმჯდომარ-
ის აზნაგობა თავისი ადგილი
მაინც დაიჭირა, რასაკვირველია,
არა იმითა, რომ მოწინააღმდეგე-
თა დასს შეეგნოს თავისი დანა-
შაულობა.

ხალხს, რომელიც სოფლიდამ
ჩამოჰყავთ მხოლოდ კენჭის ჩასა-
ვებად, რასაკვირველია, არ მოე-
თხოვება, რომ მტკიცედ და გუ-
მარობად ჰქონდეს შეგნებული
ყოველი საგანი, რომელიც კრე-
ბის განსასჯელად ჩამოვარდე-
ბა. მაგრამ სხვის ჭკუაზედ სიარ-
ულს და მოქმედებას, სხვის
მანებას ერთი რამ საზღვა-
რი უნდა ჰქონდეს! ეს სა-
ზღვარი დაიწყო იქ, სადაც თავ-
დება პირად ანკარიშების საქმე
საგანი შეეხება საზოგადო მოვლი-
ნებს, საქვეყნო აზრს. აქ თითო-
ულმა საზოგადოების წევრმა უნ-
და გამოიჩინოს სრული დამოუკი-
დებლობა და უნდა გადაეცეს პარ-
ტიულ ვენებათა გარეშე. ათასჯე-
რაც რომ ჩასწორებულან უკრები:
„ეს იმეორელია და ის კანელია“
ზიზღით უნდა შეხედოს ამ გვარს
მრჩეველს და უარ-ჰქვას იგი სამუ-
დამოდ, რადგანაც ამ რჩევამ არის
მხოლოდ უკეთურება და ქვეყნის
მტრობა გამოიხატება. ასეთი უნ-
და იყოს მოვალეობა თითოეულის
საზოგადოების წევრისა. ხოლო
პარტიის მეთაურთა ვალდებულე-
ბა კიდევ უდიდესია. ისინი მოვა-
ლდნი არიან ფიზიკად ახვედ-
რონი თვალ-კური, რომ საარჩევნო

პოეტმა, როგორც ვნახეთ, შკო-
ლაშივე დაიწყო ლექსების წერა.
ორი მისი შკოლის დროული ლე-
ქსი დაბეჭდილია მის თხზულებათა
კრებში. უმეტესი ნაწილი-კი თი-
თან პოეტს არ უცენია ღირსად
ბეჭდვისა და არც ერთს ჩემგან ნა-
ხულს მისგანვე გადაწერილს ლექსთა
კრებში არ ნახუტანია (შე მინახავს
ორი ამ გვარი ლექსთა კრება: ერთი
განსვენებულის სამეგრელოს დედო-
ფლის ეკატერინის, მეორე კენია
ფიზიკისა). ამ ლექსების რიცხს
უნდა ეკუთვნოდეს ის დიდი პოემაც
„ივერიელი“, რომელზედაც ამბობს
ბანი კ. მამაცხვილი და რომელშიაც
იყო „აღწერა“ ჩვენი აუცვარებელი
ცხოვრება 10, 11 და 12 საუკუნოებე-
სა“. ამ ლექსების გადაცემა უნ-
დად პოეტს, „თუმცა ასეც მშვე-
ნიერი იყო“, ამბობს მისი მეგობარი,
„შკოლაში ლექსებს გარდა ბარა-
თაშვილი პროზასაც ეწეობდა, გი-

ბრძოლაში ისეთმა გრძობამ, ისე-
თმა აზრმა არ იჩინა თავი, რა-
მელიც გასაცინა და ქვეყნისა-
თვის სავნებელი. და ვინიკობაა,
მისთანა უკურნი შემთხვევა მო-
ხდა, როგორც ზეით არის მო-
ხსენებული, მაშინ მეთაური მხნედ
უნდა წინააღმდეგნენ თავის მიგნ-
ებებს და ამცნონ, რომ შურისა
და განკერძობის ჩამოკლება სა-
ზოგადოებაში დამღუპველია ერი-
სა.

ამ პრივილეგიულმა პარტიო-
ბამ მრავალჯერ დააყენა უქე-
დური და მავი დედ ქართველს
ერს! ამ ანერ-იმერობამ მრავალ-
ჯერ აწყველინა ბუდი საქართვე-
ლოს! მაგრამ, ერთობა, საარჩევნო
ბრძოლით გამამატებელი მეთაურთა
ეს ადარ ასეთი.

უძიმესი დანაშაული და მუცლად-
და ქვეყნის წინაზე არის შურისა
და მტრობის თესვა? რასაკვირველია
გამარჯვების სურვილი ვერ გამო-
ისყიდის ამ დანაშაულს? მო-
დავწერი, რომელიც თავის წერი-
ბისაში მისთვის მისაღწევად არ
არჩევს არც გზას და არც ფარ-
მახს, ვერასყურნი საიმედო
არაბი!

სადაც თავანის საცემელ გერ-
ზად მხოლოდ მადს, გულის თქმა
არის აღიარებული და არა პრი-
ნციპი, იქ საცემელ მიგანჩნია,
სასიკეთო რამ დაიხადოს.

როგორც გერძო გაცის, აგრე-
ვეუ საზოგადოების ცხოვრება ერთ
რამე მტკიცე საფუძველზედ უნდა
იყოს ამუშავებული. ეს საფუძველი
უნდა იყოს მეურვევლი, სამუდამო.
ვისაც მეთაურობის პრეტენ-
ზია აქვს, ეს მცნება უნდა ასსოვ-
დეს წინავე. თორემ „ხედს ერთი
უღდის, ხეაღვი ხევა“ არ ვარა?
ინგლისის გულთა მზილავი დიდი
პოეტი ამბობს: „სიხვის გზაზედ
რაკი ერთხელ დაადგოთ ფეხი,
მწელი სურემი ამ გზას ასედე-

ნაისი შეგრძობა, მიხელ თუხანი
შეიღოს თოხნობით და რედაქტო-
რობით, დაიწყეს ხელით წერილის რუ-
ხლის ეურნალის გამოცემა 1833-
წელს. ამ ეურნალში, რომელსაც სი-
ხელდ ერკა „Вѣстникъ гимназій“,
ბარათაშვილი იღებდა მონაწილეო-
ბა. ეურნალს ჰქონდა „Библиотека
для чтеиія“ ს ფორმა, რადგანაც ეს
ეურნალი მოდის ეურნალი იყო იმ
დროს.

მწერლობის სიყვარული პოეტს
ცხოვრებაშიც გამოჰყვა. შკოლის
აზნაგობის მაგიერობას აქ უწევდნენ
იმას რომელიმე მწერლობის მო-
ყვარ პირნი, რომელნიც ხვდებოდნენ
იმას სხვა და-სხვა სახლებში და
სხვა და სხვა დროს. ესენი იყენენ:
ავთანდილი, დიმიტრი ყუფიანი,
მიხელ თუხანიშვილი, გიორგი ტრი-
სიავი, ლევან მელიქიშვილი, პლა-
ტონ იოსელიანი, ალექსანდრე ორბე-
ლიანი, ჰაქარია ორბელიანი, ილია

თა“. ვისაც საქვეყნო ასპარეზზედ
უნდა მოქმედება, ვისაც ნამდვი-
ლად სამშობლოსათვის შესტევა
გული, ვინც თავანსა სცემს მზი-
ლად ჭეშმარიტს დედურს, იმას
მარად ეძის უნდა ასსოვდეს ეს
მშვენიერი სიტყვები შექმნილის.

არ იქნებოდა ურიგო ცოტად გაი-
ხსენა იოპოზიციის მეთაურთა სა-
ქართველოს ისტორია. განა დი-
დებულმა საქართველოს მეფეებმა
ვახტანგმა, დავითმა და თამარმა
არ დაკვირეს განკერძობა ქართვე-
ლის ერისა? განა ქვეყნის სხვის
მომყენთ მეფეთ არ ამომადეს
ქართველი ისტორიიდან დამღუპვე-
ლი და უაზრო ამერ-იმერობა?!

უკანასკნელად, რასა ჰქვდაცვდა
და ამცნევდა ერს ჩვენი მწერლობა-
ბაში? რასაკვირველია, არა პრი-
ვილეგიულ პარტიოზობას და არა
შურსა და სიძულვილს.

დიდის ხნით დამორბეული ძეპ-
თათვის საჭირო იყო სიყვარული
და ერთობა და უკეთესი ჩვენი მო-
დავწერი, დიად, ჩინებულად ეძისუ-
რებოდენ ამ გრძობათა დანერ-
გვას.

მაგრამ საუბედუროდ, დედსაც
საჭირო ყოფილა, რომ ამ საგან-
ზედ გველაპარაკნა. არ მოველო-
დით!

ველ ოძისში ეწოდის სკოლა განს-
ვენებულის თ. გიორგი რომანოვის
ძის ერისთავისა, რომელსაც სიცოც-
ხლეში მრავალჯერ უთქმავს სიტყვი-
ერად, ოძისის მამულში კარგი იქნე-
ბა სამეურნეო სკოლა ჰქონდეს თა-
ვად-აზნაურბისა. ამას გარდა კრე-
ბამ მიიღო თავად-აზნაურთა წინამ-
ძღლის დაესწროს საადგილ-მამულთა
ბანკის ზედამხედველ-კომიტეტისა და
გამგობის შეერთებულს კრებას, რომ-
ელსაც ექნება სჯა იმის შესახებ,
შეიძინოს თუ არა თავად-აზნაურო-
ბამ ბანკისგან მომავალ სამეურნეო
სკოლისათვის სკრის მამული.

* * * ორშაბათს, 3 მაისს, იყო მო-
როგი კრება ტფლისის ქალთა სა-
ბჭოსი. საბჭომ განიხილა და დამტკი-
ცა ხარჯთა აღრიცხვა იმ ადგილი-
მცხ, სადა სკოლა ლაბორატორიის
ხარჯთა აღრიცხული. საბჭომ გა-
დასწავილა; ესლანდოს ლაბა-
რანტს დაენიშნოს თანაშემწე. ამას-
გარდა, საბჭომ გადასლა 500 მან. კა-
ლის წინააღმდეგ სამბროლეულად.
ეს ფული ტფლისის შაზის უფროსის
უნდა გადაეცეს და იმის გარე-
გულეობაში უნდა იყოს. ბოლოს
განიხილეს კიდევ რამდენიმე მკირე
საგანი და, რადგან ბევრი საქარო საქ-
მე აქვს ამ ჟამად საბჭოს, შემდეგი
კრება დაინიშნა ხვალისათვის, 6 მაი-
სისათვის.

* * * ჩვენ მივლეთ თავ. დიმიტრი ერი-
სთავისგან ჩოხატაურში შერკემბლი
7 მან. ნ. ბარათაშვილის სახელობაზე
დაარსებულ სალიტერატურო ფონდის
სასარგებლოდ. ამ ფულისა იყო 88 მ.
20 კ. სულ შესდგა 9 მ. და 20 კ.

* * * როგორც ამბობენ, ტფლისის
პირველ დასაწყისსა და სამოქალაქო
სასწავლებლებში შევირდებს დაით-
ხოველ საზოგადოდ ხოლოდ 13
ინსინდამო.

ახალი ამბავი

* * * კვირას, 2 მაისს, ტფლისის
გუბერნიის თავად-აზნაურთა საგანგე-
ბო კრებამ, გუბერნიის მარშალის
თავმჯდომარეობით, გადასწავილა მა-
დლობა გადუხადის თ. ზ. გ. ერის-
თავს ოძისის მამულის რეპუბლიკის
და მომავალ სამეურნეო სკოლისათვის

ამ ყმაწვილ ქართველობას ქართულ
მწერლობაზე იყო და ისტორიაზე.
ასე ამბობენ ორნივე ბარათაშვილის
ცხოვრების ამწერნი. ესევე გამოი-
ჩინა მე პოეტის ნაცობ-ნათესავები-
საგან და არა მგონია, რომ ეს სი-
ტყეები დანაყენდ იყოს. ამ დროს
ჯერ კიდევ ზურგი მაგარი ჰქონდა
ქართველ საზოგადოებას და რუსე-
ლის მწერლობის და ცხოვრების უპი-
რატესობას. ქართველი ისე მაგარად
და დამწავრვლად არ გრძობდა,
როგორც შემდეგში, როგორც გი-
ორგი მუხრან-პატონის დროს, რო-
გორც ეხლა. მაშინ საზოგადოებას
სწამდა და სარწმუნოდებამ მისძან
ახლებია იგი, მისცა ისეთი მწერლე-
ბი, როგორც იყენენ გრ. ორბე-
ლიანი, ნიკ. ბარათაშვილი, გ. ერ-
ისთავი. ვ. ორბელიანი, ალექსანდრე
ორბელიანი.

„ხშირად შევიყრებოდით ხოლმე
ახალგაზდა აზნაგები—სწერს კ. მა-

* * პირველ მისამდე ქალაქის ამო- მარჩევლთ ნება ჰქონდათ მიეტანათ გამგეობისათვის...

* * გუშინ ტფილისის პოლიციურ- სტერმა 12 პოლიციოს და ცეცხლ- ლის მქობველ რაზმის 2 ჯარის კაცს, რომელთაც 5 წელიწადს ეთავსებოდა უმსახურნი და დარეგულირებულნი...

* * ს. ხუჯატი (უბრის მხარა): 29 აპრილს ქ. კუხარბიდან დარეგულირებულნი გაემგზავრა მთავარ-მარბეების თანამგზავნი გრამი ტაროშვილი. გრამმა ხუდატის სტანციაში მიიჩინა ჩიო, ამ სტანციაში საფლგებიდან დაუხვდა დიდ ძალი ხალხი, სხვათა შორის კი ხელი ქართველები, რომლებმაც მი- ართეს პურ-მარლი: ორი ბოთლი ღვინო, კიტრები და თვის ბოლოც; გრამმა დიდად ისიამოვნა, შემდეგ ქართველებს გამოაკითხა მათი ინი- აობა. ქართველებმა მოახსენეს, რომ კახეთიდან მოსულნი ბან დებურას ენახებინ შესამუშავებულად. ერთს სა- თის შევლდე, გრამი ისევ შეუდგა გზას; თან ეახლა დიდ ძალი გერგოლი- ბა, აფიცრები და ერის კაცნი.

* * ს. სუჯარეკო: აქ ყოვან-ხელი განდა. 1 მისამდე ვად გახდა 22 ყმაწვილი; ამაში ერთი გარდაცვი- ვილი, ორი მორჩა და 19 ვად არის.

* * გვ. „Ноб. Об.“-ს შეტყ- ვია, რომ ქუთაისის სათავადო-ზნაუ- რო ბანკის წევრთა წლიური კრება დანიშნულია ამ თვის 25-საო.

* * გვ. „Т. II.“-ი ამბობს, რომ უმართებულესმა სენატმა თ. ი. აფხა- ზის შესახებ დამატოცა ტფილისის საბოძარბალო პალატის განაჩენი, რომლის ძალით უნდა ეთხოვის ხე-

მაცემილი, ხან ნიკოლოზ ბარათა- შვილთან, ხან თ. ლევან ივანეს ძე მელიქიშვილთან, ხან საღილათ გა- რეთოშინის ბაღში...

და ლაბარაკი ჩვენს წარსულს ცხოვ- რებაზე: ერთს საღამოს ბარათაშვი- ლის საბოძო გადაწყვეტეთ, რომ რადგან არა ვგვიქცა ქართული რიგი- ანი ისტორია, გავიყთა V-ის საუ- კუნდის დანაშაულები, თითოთ თითო საუკუნე იღოს და შეადგინოს ის- ტორია იმ საუკუნისა. პლატონ იო- სელიანს მიანდევს დაწერა ძველის საუკუნის ისტორიის ქარსტის წინა და შემდეგ V-ს საუკუნემდის...

ბოგმა „ივერიტი“ და შემდეგ „ბედი ქართლისა“ არის ჩაგონებული ამ ქართლის ცხოვრების სიყვარ- ლისაგან. საქართველოს დიდებული წარსული, მამონდელი მისი სისუსტე, მომავალი იმედები, ერთის სიტყვით, ბედი ქართლისა—აი რა იყო ახალ-

ღმწიფე იმპერატორს, ბრალდებული დათხოვილი იქნის მხოლოდ სამს- ხურდამ. სენატს გადუწვევითა იმის გარდა, ვიზუალგოლოთ ხელმწიფე იმპერატორის წინაშე, რომ თ. აფხაზი სრულიად განთავისუფლებულ იქნა- სო.

* * * ეს ორი-სამი ვერაა, რად ღამის 8 საათიდან 2 და 3 საათამდე ჯა- რებულ ქვას ქსოვანს საიდარდეს 5 პოლი- ციის ნაწილმა მოაღიხის ქვას ქვარების ტრატისანდის სხსს და სულ ერთხანს ჩამატრავს შუშები, გამოტოვ, გარა და ფხვრება. საკვარეუდის ანაის, რომ არც ერთი ქვა სსკ სსხს არა სსკება. აჯერ სხა დამკ, რად მე 1-თ პოლიციის თავისუფლად მოსვლენ და პოლიციე- ლები, ტანსამოსი გამოვლადნი, ჰქარაუ- დობატ ამ სსხსს და ჰქსსე კერ აღმო- უქმნათ აფხაზება. დღეს სსხსსს მატრინა და მსგებრება იძლეულა აქესენ და სსხსა დეგრადა.

* * * მისს რკინის გზის ვახალთან იო- გნეს მიწაში ჩამარხული ახლდ დადაბლები მგეადნი ბავშვი, ბავშვი ამიოლის და რკინის გზის სამკურნალოში გაგზავნეს.

* * * მისს 2 მიხილის ქუჩაზე ყარაგვის სასტუმროში მოხდებულად ჩამოვიდა ოპა- ზურ პეტროსოვი და 3 მისს ვარდიცელი, პე- ტროსოვი კლექით ავად მყოფი ყოვილი და ახასთუბნი მიგზავნებოდა მისარჩენად.

შორაპნის მარა

(წერილი ზესტაფონიდან)

დღეს თუ ხელი. კიათურაში და- უსტერეს ორთქლით-მავალი და მას- თან ერთად დაუშრება შეიღს მარა- ნის ერთად-ერთი წყარო ფულის შოგნისა. ვინ არ იცის, რომ ამ უკა- ნისანელ ათ-თარმეტის წლის გან- მავლობაში შორაპნის მარამ დაი- უტრალდება მიიტკია თავისის წარჩი- ნებულის და მდიდარის შავის ქვის მა- დანთი. საფლგები: რგანი, ზედა- რგანი, მდინეში, მდინარე ყივრილის მარჯვენა მხარის მდებარენი, და შუ- ქრული და პერევისა—მარცხენა მხა- რის, ვარამოდგენენ შავის ქვის თი- თქვის გამოღვლევის მადანს, რომ- ლის ამოდებას და ლ. ზესტაფონს გადახილეს არა ერთი და ორი ათა- სი მუშა ხელი უნდება. აქ მხანავთ, გარდა შორაპნის მარის მკვედრთა, მალაქნებს, ღუზობორებს, ბერანებს,

გაზა პაეტის მუდამი ფეკრი და ოხგრა.

ამასხოს ერთს ივლისს მადეს 1838-ს წელს—სწორს მამაცაშვილი —მე და ტატო წაველით სასიყინოდ გარეთუბანს (ცხლანდელი გოლაფინის პოსაქეტი). ტატო ძალიან მხიარუ- ლად იყო და თავისებურად მშვენი- ერად ხუმრობდა, მერე ჩამოვარდა ლაბარაკი ჩვენს წარსულს ცხოვრე- ბაზე და ტრაგიულს დასასრულზედ 18-ის საუკუნისა, მეფის ირაკლის მოხუცებულობის გამო, უღონობაზედ ჩვენის თბილისის წახიზანზედ 1798 წელს 14 სექტემბრის და სხვა...

ამი ლაბარაკის დროს ნიკოლოზს, ყოველთვის მოცინარს და მხიარულს, ხუბე გამოეცალა, დაიწყო ხელ-სა- ხოცი ცრემლების წმენდა და აღელ- ვებულმა მითხრა:

„ჩვენმა უბერთამ დავეღუბა! და ოხგრატი დაუმატი: ვი, ჩვენი ქართლის ბედი!“

თათრებს, სომხებს, ახალციხელ კ- თოლიეც ქართველებს, ერთის სიტ- ვალით, ყველა სარწმუნოებას, შთამო- მავლობის და თვის ხალხს არა მარ- ტო ამიერ კავკასიის ყოველ კუთხი- დამს, არამედ სხვა შორეულ ქვეყნე- ბიდანაც. ეს ხალხ ამხადეს და გადააქეს რკინის გზის სადგურამდე წე- ლიწაღში ცხრა მილიონ ფუთზე მეტს შვე ქვას, რომელიც შემდეგ რუ- კის გზისა და ზღუთი იგზავნება ინე- ლისში, ჰოლანდიაში, ბელგიაში, ამერიკაში და რუსეთში. ასეთის გა- ჩაღებულის მუშაობის მოვებით ხალხ- ში ყოველ წლობით ტრიალებს, ცოტა რომ ესთქეთ, ორ მილიონ მანათამდე ფული. ეს ფული, მკითხ- ხელიც და ცხოვრების, დიდს შეღა- ვის და ცხოვრების განკარგების სა- შვალდების აძლევს მუშა ხალხს. მაგ- რამ, დახუთ ხალხის ბედის ჩარხის უკუ- დნა ტრიალს კიათურის ვიწრო ლი- ანდაგინის რკინის გზის შტრის დამ- თავებლის შემდეგ ეს წყარო დამშ- რალი და მოსპობილი იქნება. მაშინ, რასაკვირველია, დაუქმდება ჩაღლა- რიც, მეურმეც და მეფურგუნეც, რომლებსაც აქამდე ზას ვერ უაქ- ცედი და რომლებიც ამ მუშაობით იყვილ-სარბლობდნენ. ყველაზე მე- ტად, რასაკვირველია, ეს ვარე- ვილება დაანდებდა და საქარ-ბორტოდ მოუხდებდა შორაპნის მარას, რო- გორც იმისათვის, რომ წარმოების მოედანი ეს მარა, აგრედე სხვა მიზნება გამოეცა, რომლებიც მოკლედ აწერას ჩვენ ესლავე შევლდებით.

შორაპნის მარა წარმოადგენს მთა-გორიან მიდამოს, რომლის ნი- ადავი თიხარია, და მასხად- მემ, უნაყოფიერია. სისქის აქ სი- მინდსა და პურს, მაგრამ არ შეგი- ძლია ესთქეთ, რომ საკმარე ჰქონ- ლოდებოდეს მხენელ- მთესვლის შრომა. მწირი და მოუსვლელობა გან- საკუთრებით თვით შავ-ქვის მადნი- ანი და აგრეთვე სხვა ახლო მახლო მდებარე სოფლებიცა. თუ რამდენად მეტირად ჰქონდადგებდა აქ მხენელ- მთესვლის შრომა,—ადვილი წარ- მოსადგენია იმ გარემოებამ, რომ ქვეყა სანავ-სათეს მიწაზე ორთა შუა რკინით 15—16 ფუთს სიმინდზე და ამოდენსავე პურზე მეტი არას- ოლეს არ მოდის. ცხადია, რომ მარ- ტო ხენითა და თესვით ვერა რას გახდება აქაური გლეხი კაცი, რომელ-

ბედმა არ მისცა ბარათაშვილს ფართო ასპარეზი ერთგულებისა მა- მულის სასარგებლად. მაშინ, როდეს- ხა სხვა მისი ნაწინებები და ნათე- სავები მსახურებდნენ სამშობლის ბძაძლის ველზე და განამშვე- ნებდნენ კავკასიის ისტორიას თა- ვიანთი მაღლის სახელით, ბარათაშვილი უცნობი, შეუწინავეი, ქვეყნისაგან დეგრაფული, კანცელა- რიის სინელში აქრბადა ლთავე- რიც ცეცხლს, რომელი ლამაზი იგი- თუნათებდა იმას სულს. ბედმა შექმნა მისი მეგობრები მამაცა; ბედმა უფიქრად აძლეს იმს და დააღურსა იგი სტოლნაჩალიკის საეამზე, სანამ არ მიიღო იმაზე მოწყობება და პრის- ტავის ფარავით შემოსილი არ ჩაუ- შვა უღვროდ ცივ სამარეში.

სამწერლო ბავაყი ბარათაშვილი- ს ერთბაშე მხალტეა. შკოლის შეს- რულებიდან სიკვდილამდის—ას წე- ლში—იმის დაუწერილი სულ 30 პატ- რა ლექსი დე ერთი პატარა პოემა,

საც თავისი საკუთრება სახნავ-სათესი არ-კი აქეს და რომელიც იძლე- ბულია მემამულის მიწაზე იმპროსო, უნებურ წაწილად სანახებოდ. აქ ისინ უნდა შევიწინოთ, რომ შორაპ- ნის მარაში ხე-ტყე იწიითა და, უფო არის, ისიც განაპარა და მიუდ- გომელ ალგას, რის გამოც შორაპ- ნის მკვიდრთ ხე-ტყით აღეს-მიცე- მობის გამართვა არა თუ არ შეუ- ძლიათ, პირ იქით, თავისი საკუო- ებასაც-კი ვერ იმეყოფილებენ. ბოს- ტნეულ-ბაღეულობა ხომ სრულებით არ მოიპოვება; არ მოდის აგრეთვე ბამა და თუთუნე. ერთს ლეგს, მართალია, შორაპნის მარა თავისი კარგის ღვინის მოსავლით იყო გან- თქმული, მაგრამ ეს მხოლოდ ერთს დროს და, ჩვენდა სამწუხაროდ, არა ახლა. ახლა-კი თითქმის მიუღის მარ- ტის ეწინაბეს სხვა-და-სხვა მტერი შე- მოვისა, როგორც, მაგალითად, ფე- ლოქსერა, ობი (მილილი), ნაცარი და სხვა, რომლებიც შეუბრალეზლად ახმოებენ და ანადგურებენ ჩვენს ეე- ნახებს.

რა იყო თქვენი ფულის საშოე- რის წყარო შავ-ქვის გამოჩენადის? სხირად მიკითხავს სოფელთათვის.

—ლეონო კარგი და ბოლომდე მოგ- ვილია, ჩვენც გვეყვინდა, კიდევაც ცუდილით და ამოგებულ ფულით ავუღლიათ, როგორც იყო, ღმერთს, მღვდელს, ბატონს, მეტრს და მო- ყავრესოა, უხასუნით იმთ ჩემ- თვის.

როცა ღვინის მოსავალმა იკლო შორაპნის მარაში, მაშინ შავ-ქვის მუშაობა დაიწყო და ხალხს ღვინის სამავერო წყარო გაუჩნდა. დიდს დიდსა და ვარამში არ-კი ჩაუღლია ხალხი ვიზის დაქირაიანებს და ეწინა- ხის განადგურებას. რა ვუყოთა, მჭიქრბადა გლეხი, ღვინო არ მო- დის, მაგრამ, ღვინის მოწყალებით, ფულს ვშოულობ და საქმეებს ვას- წორებოთ—„ფული, ძამავ, პატარა ღმერთი, იგი თუ-კი ვაქეს—ჩიტის რძესაც იყიდი, თვარა სხა რაღა ბრახნებოთა“—სწორად ამოურედა ხოლმე გლეხი თავისი საუბარში. მაგ- რამ არ უნდა თქვას და იფიქროს საბარლო გლეხმა კიათურის რკინის გზის შტრის დამთავრების შემდეგ! ნიადაგი ისეთივე, როგორც წინად იყო, ეწინაში დასწვლად-ქირაიანე- ლი, შავის ქვის მუშაობა აღზარა ღ

მიზნი ამის იგივე არის, რის გამო- თაც ასე ცოტა უწერიათ გრ. ორ- ბულიანს, ვახტანგ ორბელიანს, რის გამოდაც ასე ცოტას სწერენ საზო- გოთად ყველა ჩვენი პოეტები და მწერლები. მიზნი ის არის, რომ ჩვენში მწერლობა, როგორც ხელო- ნა არ არსებობს. ორ-სამ კაცს გარა- და, რომელიც სვეტად შესდგომიან ქართულ თუნალ-ვახუთებს, ქართვე- ლი მწერლის ცხოვრება მწერლობის გარეშე მიმდინარეობს. წელიწადში ჩვენმა მწერალმა ორი თვე რომ სწეროს, სამი, ისიც ბევრია. მე არა მგონია, რომ ყველაზე უფრო ნაყო- ფიერი ჩვენი ბელეტრისტიკა, აკაცი, წელიწადში ამაზე მეტს სწერდეს. და- ნარჩენ დროს... დანარჩენ დროს ჩვე- ნი მწერალი არაფერს აკეთებს, მწე- რლობის შესახებ.

ბარათაშვილიც ისე იყო. სწერდა ის ათასში ერთხელ, როცა ქალ- დების მორბევი ჩაღვლები სტოლნა- ჩალიკი დროს და მოკლეობას იმო-

შინაური თუ სახელმწიფო მოთხოვ- ნილებანი-კი წინანდლზე გათუცევი- ბული ივთქვათ, მკითხველი, თქვენ მოგზარა რჩევებისათვის ასეთმა დაუ- ქმებელმა მუშამ—რა ჩვენს მისცემთ? შეიძლება, ნიადაგის გასუბება და მი- წის უფრო მუყაითად შემეშავება ურჩიოთ? მაგრამ ამ საქმისათვის სა- ქონლის მოშენება საკურო და ამ უკანასკნელისათვის კიდევ საკვირი, რაც ამ მარაში სრულებით არ მო- იპოვება. ვენახის წამლობა და ღვი- ნის გამოზრდასაც სასურველი და სანატრელი საქმე, დაუშვებელი ჩვენს, მაგრამ, სამწუხაროდ, ფილოქ- სერასთან გასაკლავებელი უხვარი წამლი შეინიერება ჯერ არა აქვს ხელი; შორაპნის მარის ეწინა- ხებს-კი თითქმის 2/3 მეტს ეს საშინე- ლი მტერი აქვს მოდებული. რასა- კვირველია, პირველიცა და მეორე ჩვენც საუბრეობიანია, მაგრამ ამ სა- შულებით ხალხის ფხვზე წამოყენე- ბა და დამყოფილება მომავლს დროს გუთუნის და არა აწყობს. (დასასრული იქნება)

ბუჯარამი ღამით ბარათის უღბა- ნოსი

№ 14. „ლომაშვილები—ოქრო, მარამხან და ჰაქარია, ხელ-წერილის აძლევენ 1746 წ. 13 აპრილს ნე- კრესელ მიტროპოლიტს, დავით გა- რჯიის მამს (წინამძღვარი) იოანეს: ჩვენი მამა-პაპა მოგამშთავად ონო- ფრემ დაიხსნა; ახლა ჩვენ გავვი- ქორდა ცხოვრება, ვალში ჩაცვიფ- დით, სახელმწიფო გამოსადგებ ხარ- ჯისაგან, და ახლა თქვენ დადგისენ- ნითა, ჩვენი ვალი თქვენ გადასწვი- ცეთო. ამისი მოწამენი არიან: ალა- კვრდელი ნიკოლოზ, ქიხიყის მოუ- რავი თამაზ, ენსელთ მთავარი და- ვით, ნინოწმიდელი საბა, სამებელი იოანე, მწერალი დემეტრე მღვდე- ლი.“

იოანე წინამძღვრად დავით გა- რჯიის უღბნოსი იყო 1736—1751 წლებში, იყო ძე ენსელთ მთავარ- ვის ვიგისა, ვარჯაძისა. ისე იოანე 1715 წ. ძლიერის სიტყვით ამხი- ლებდა იესე მეფეს წინადაცის შერ- თვასა და ვითარებას. ქ.-ქ. 79 გვ; იყო ნეკრესლადც და ბოდბე- ლად.

ნიკოლოზ ალავრდელი იყო 1724—1747 წლებში.

ვიდა; როცა რამე შემთხვევა შეიკ- ვდა მას და გაიტაცებდა.

ამიტომაც არის, რომ პოხენისგან სამავალითად ქებულს სტოლონაჩა- ლის აქ ცოტა მონაწილეობა მიუ- ლია ქართულ მწერლობაში. ამიტო- მადა ავარიის მთავარსაც „ასე მტე- რე წიგნები დაუტოვებია შთამომავ- ლობისათვის.

სული და გული-კი მინც მწერლო- ბისკენ ჰქონდა ბარათაშვილი. სამე- ქი ორგანო არის იყო, მაგრამ ის ლექსებს სწერდა; თეატრი არსად იყო, მაგრამ ის დრამას ამხადებდა, სთარ- გნდის და ბავშვების ოლტაცებით ტრამს უტრადე ტოლ-ამხანავთა მო- ნაწილეობას ქართულ მწერლობაში. 18 ოკტ. 1841 წელს პოეტის სწერს გრ. ორბელიანს, რომელსაც ყოველ- თვის ანგარიშს აძლევდა სამწერლო საქმეში:

1) „არბობა“ 4 ოკტ. 1881 წ.

2) idem.

ქიზიყის მოურავი თამაზ იყო აბელ მოურავის ანდრონიკაშვილის ძე; ნინოწმიდელი საბ 1745—1784 წ. ტურისშვილი, მიმჭქელი მეფე გიორგი XII. იოანე სამეფელი 1711—1762 წ. განაგებდა ხარკუ-შნელის და ქვერების ეპარქიებსაც 1784—1740 წლებამდე, რადგანაც ეპისკოპოსი ვადაცყენ რუსეთში ვახტანგ VI.

№ 15. მეფე თეიმურაზ აძლევს წყალობის ოქმს დავით ქარეჯის წინამძღვრს: ანხატაბს ქალაქში წახლი გქონდათ და ის სახლი ისაყბეგს ეპირა, ამას აღარ გამოაჯაროეთ და იმ სახლის მავიერ გიმოვარე სიონს აქეთ (ნათლის მცველის უღანგოლით აქვს ერთი გვერდი სახლგარი) ნათლისმცველიანთ სახლამდის, აქათ კარამდის, ზემოდ გზამდისნ ქუჩა რამა გამოივას და ქვეით მტკვრის პირის მიღმამდისნ. 1749 წ. მაისის 12.

სტელიოელი

უცხოეთი

გერმანია. როგორც მოგვსენებთ მკითხველთ, გერმანიის რეისტრები დათხოვნით იქნა 24 აპრილს. წინა დღეს მთავრობას ჯერ იმედი ჰქონდა გამარჯვებისა, სახმედრო კანონ-პროექტს დავამტკიცებინებთ და ამ გამარჯვებისთვის არავითარ ღონისძიებას არ იზურებდა: მინისტრები, და განსაუბრებთ ბუტიერი სტუდენტობდენ დარწმუნებინათ დღეუბნებში, ესეა რეისტრები ისეა ადულტების, რომ არჩევანები წესიერი არ იქნებოდა. საუბრის შედეგად მინისტრები ეუბნებოდნენ: თუ მთავრობას მივხრბობთ, ეპისკოპოსები და თვით პაპიც თქვენი მუხურობდენი იქნებიანა. ელსაბელებს ამინებდენ, თუ სახმედრო კანონ-პროექტი არ დაბტკიცდა, ვი თქვენ ბრალო, ომის დროს სულ ერთიანად განადგურდებით, ისეც სჯობს სქვას საქმეში ნუ ერევით და შინ დაბრუნდითო. სამმა ელსაბელებმა დებუტატმა მართლაც რეისტრებს თავი დაანება და სახლში დაბრუნდნენ. ხოლო ანაბი პრეზიდენტი, როგორც ყოველთვის, ეწინააღმდეგებოდა მთავრობას. რეისტრები

ვის უკანასკნელს დროს რიხტერმა ძლიერ თამაზად იყო და სახმედრო გამარჯვების მიმედ ესაბტებოდა. ყველამა სთქვა: ეს მთავრობისთვის ძლიერი ცუდი ნიშანიაო.

ამ კრებებზე ყველაზედ ძირიელ საუბარებდებო იყო სიტყვა სოციალ-დემოკრატთა მეთაურის ბენელისა.

კარიგი თავის სიტყვაში სხვათა შორის სთქვა: ბებელმა კომისიის კრების დროს რომ მთელ ვეროპის არა სანატრელი მდგომარეობა და-გვიხატა, ვიფიქრე: ესე-კი ჩვენ მოგვეშრობა-მეთქი.

ბებელმა ამაზედ უახსუბა: ვეროპის აწინდელ არა სანატრელ მდგომარეობაში დანაშავეთ თვით თავი ბისმარკი, ის ბისმარკი, რომელსაც მისმა მოადგილემ კანტ-ლერმა კარიგიმ ამ საუკუნის უდიდასი დიპლომატის სახელი უწოდა.

ერთად ერთი ჩვენი საშველი საფრანგეთან შეირგებია. მხოლოდ გერმანიისა და საფრანგეთს, შეერთების ძალით, შეუძლიანთ ცივილიზაციის დაცვა. სამწუხაროდ ამ აზრს ჯერ არ თანაუგრძობენ, ამ ორის სახელმწიფოებს წარმოადგენენი. ასეთ პირობების გამო, თუ ენიციკლამ ომი ასტყდა, იძულებულნი ვიქნებოთ ორსაგან შრადგან მოსიულს მტერს გავცეთ პასუხი. თუ საქმე გამწვავდა და მართლა მოგვეცია მტერი, გერმანიელი მუშები და სოციალ-დემოკრატნი თავის მოვლეობას არ უღელბტებენ. ჩვენ სისხლის უკანასკნელს შეეთსაც არ დავიშურებთ გერმანიის თავისუფლებისა და ერთიანობის დასაცვლად, არა მარტო იმისთვის, რომ გერმანია ჩვენი სამშობლოა, არამედ იმისთვისაც, რომ გერმანიის ერთიანობის დაშლა და განაწილება ჩვენის გულის წაღლის ასრულეობას და ჩვენის აზრების განხორციელებას თითქმის მთელის საუკუნით დაავიანებდა და შეაფრებდა.

ბებელმა სთქვა შემდეგ: ერის მკველი და საფარი—ხალხის კეთილდღეობა, სხეულისა და გონების განვითარება, და არა ჯარის რაოდენობა. მავარ ეჭვი არ არის, რომ გერმანიის ერს ჯერ ესე-ღე ყოველ გვარი გარდასახად მამე ტვირთად აწევება. რაც უნდა სთქვან გენერლებმა სამხედრო კანონ-პროექტის აუცილებელ საჭიროების შესახებ,—მუშა-კაცი, გლეხი და ხელოსანი ამას უნა-

სუბებენ; ჩვენ ვეღარ ვგუძობთ ახალს გარდასახლას. ვინ არ იცის, რომ სახმედრო კანონ-პროექტის განსახორციელებლად საჭირო ხარჯი ისეც ღირბი ხალხს და აწვება და ხალხი იხრე მძიერ არის გაჭირვებულნი. კი არ ვამტკიცებ, დასინა ბებელმა, რომ ეს გაჭირვება მხოლოდ გერმანიაში იყოს, საფრანგეთი მიღ-დარი ქვეყანაა, სახელმწიფოს დიდალი შემოსავალი აქვს, მაგრამ წელს სახელმწიფოს 115 მილიონი დღეუბნ-კიბა ადებო. საბრალო ავსტრიელები და იტალიელები თვალ-ყურს ადევნებენ ჩვენს კამათობას ახალ კანონ-პროექტზე და შიშობენ, ვი თუ ჩვენმა მთავრობამაც გერმანიის მთავრობას მიჰპაჰოსო. ამ გვარად ვეროპის თითქმის ყველა სახელმწიფოთა მთავრობა თითქო სტილიობს უკმაყოფილება გავაძლიერო და ხალხი ავაჯანყებო.

დასასრულ, ბებელმა ილაპარაკა იმის შესახებ, რომ მთავრობის განხრახება აქვს გერმანიის ერს წართვის უფლება არჩევნებისა. რიხტერმა და სხვებმაც სთქვეს, რომ, თუ მთავრობამ ხალხს წარავთა უმთავრესი პოლიტიკური უფლება, უფლება არჩევანებისა, გერმანიაში ისეთი ამბავი მოხდება, რომ მასთან შედარებით ეზნადლი ბრძოლა ბავშვები კონკლიობა გვეკონებოთ. „ფრთხილად იყავითო, ასე დასრულა სიტყვა ბებელმა, თქვენთვისე უმჯობესია, არ მიჰპაჰოთო საშეშარს ღონისძიებას. ნუ გავიწყდებთ ბელგიაში მომხარი ამბავი. კარგად იცოდეთ: უფრო ადვილია ხალხს უფლება არ მიანიჭოთ, ვიდრე ის უფლება წართვათ, რომელიც ოცის წლის განმავლობაში ჰქონდა მინიჭებული. ჩვენ ძალ-მომარობის მომხრენი არა ვართ, მაგრამ დარწმუნებული იყავით, რომ მთავრობის მიერ მოხდენილ რევილიუციის პასუხად ხალხის რევილიუტა იქნებოდა“.

დაამთავრა ბა ბებელმა თავისი სიტყვა, ასტყდა ხანგრძლივი ტაშის ცემა დემოკრატთა, მემარცხენითა და თვით მთავრობის მომხრეთა შორის-კით.

წირილი რედაქციის მიმართ
გატ სახით წამ მიერ შეკრებულს 7 მან. 6. პარიათა მელის სახელმწიფოს დასასრულად სადელეგატურა ფონდის სასარგებლოდ: 2 მ. თ. აიხე მსკვერისაგან, 2 მან. თ. ალექსანდრე დიმიტოვიანისაგან, 2 მან. მკეგან და 1 მან. ალექსანდრე დიმიტოვიანისაგან.

დომ. ერისთავი.
დებემა
3 მაისი

ატიზა. სამინისტრო შესდგა სოციალ-დემოკრატთა თავ-მჯდომარეობით; ახალ-სამინისტროს წევრთა შორის მხოლოდ ორი დელეგატია საჭირო კრებისა.

ბირნიკი. შაბათს აქ მოვიდნენ პრინცი ფერდინანდი მეუღლითურთ. დღეს კრება დაიწყებდა.

ლონდონი. „Times“-ის სიტყვით, 11 კვირის გავლამ მოსავალს მლიერ ხელი შეუშალა. ფერვიერები მლიერ დახარადნენ. ბრისტოლის სრუტეში ისპანიადგან მომავალი გემი „Countess Evelyn“-ი მიერ გვეს დაეჯახა და დაიღუბა. 8 მგზავრი და 16 მოსამსახურე გემისა დაიღუბნენ.

შეტყუებურების ბირეა, 30 აპრილი.

გადასახლება	მან. გ.	მან. გ.	მან. გ.
ბუკარესტი	7400	1170	11
ბუკარესტი	15374	154	11
ბუკარესტი	1166	11	11
59/0 პრეზიდენტი შინა-განის სესხის მოშვების მიხედვით	11	2487/0	11
— მართლაც	11	2211/0	11
4/0 შესახებ სესხისა.	11	997/0	11
სახელმწიფო თავად აზნაურების სახის მინიჭების შედეგად	11	1947/0	11
სახელმწიფო დეპუტატების სესხისა:	101	11	11
67/0	1007/0	11	11
სესხისა	102	11	11
59/0	1007/0	11	11
59/0 ოლქების ტერიტორიის ქალაქის საყრდენი საზოგადოების	997/0	11	11

ბაზოსადგენი ცნობანი
მიმოსაღები უცვლელი გემებისა ზაფხულზედ
ჩაინის ზღის გარშემო
ტულისიდან ბათუმს მიღის საფოსტო ატარებელი 9 ს. 30 წ. დღე.
ბათუმიდან ტულისს მიღის . . . 9 ს. 52 წ. საღ.
„ . . . 12 ს. 25 წ. შეუღ.
ტულისიდან ბაქოს მიღის 1 ს. 25 წ. შეუღ.
ბათუმიდან ტულისს მიღის . . . 5 ს. 50 წ. საღ.
ტულისსა და განჯას შუა.
ტულისიდან განჯას მიღის . . . 9 ს. 20 წ. საღ.
განჯაიდან ტულისს მიღის . . . 7 ს. 30 წ. დღე.

ბათუმიდან განჯას:
ბათუმიდან ბათუმს მიღის 4 საათზე მთელ გზით, შეიღის ნოვროსისკოვი კვირათობა ღამის 2 საათზე, შორის გზით, შეიღის ფოსტა და ყველა ნავთსადგურში. სამშაბათობით: დღისით საათზე სიხუბისა და ნოვროსისკოვი.
ბათუმიშე მოვალ:
ღამის 12 საათზე სწორე გზით ნოვროსისკოსა და სიხუბით.
ოთხშაბათობით: დღისით სწორე გზით კერისა და ნოვროსისკოსით.
3 ან 4 კვირით: სალაშქრო შორის გზით ყველა ნავთსადგურში შეიღის.
ფოსტა მოვალ:
საფოსტო და სახლო ბათუმიდან კვირ, დღისით, განთავილენს.
3 ან 4 კვირით: საფოსტო და სახლო ოლქებისა და დღისით.
სამშაბათობით: დღისით სახლო და საქონლის ოლქებისა.
ბათუმიდან ბათუმს მიღის: დღისით და საქონლის ბათუმიდან, დღისით.

განსხვავებანი

თულისის ქალაქის გამგებობისაგან.
ქვეით მოყვანილთა სია იმათი, ვისც ბ-ნი ამომრეკვეთ წარადგინეს სიძისსათა ამისარჩევად სასარგებლო კრების 16 მაისს 1893 წელს.
ამ სიაში მოყვანილი იმათი გვარი, ვინც კანდიტატად დასახელებული იქნა ხუთისა და მეტის ხმით; იქვე ნახვებია, რამდენის ხმით იქნა დასახელებული, ხოლო იმათი გვარები ვისაც ხუთზედ ნაკლები ხმა ათავიდა, ან მეტ-ტყე, მაგრამ ამომრეკვეთ კენს არა აქეთ, ამ სიაში არ იხვებებ. ამასთანავე ქალაქის გამგებმა სიხოვს ამ

მოგვალენი სამსახურადგან მუდრობებში და მართლობაში შეეწყვიან მამეულის ერს, რაოდენიცა ძალმთესეც საზოგადო სული ბუნებითის ერის ტრფიადებისა ემაწვილო კაცთ შორის აღმოაჩინეს, რომ ქართულით არა სინიავთ გონებით!

იმავე წელს ისა სწერს გრ. ორბელიანი:
„ჩვენმა ლიტერატურამ ორი კარგი თარგმანი იშვა: ყიფიანმა ვადლო-თარგმან რომეო და ჯულიეტა, შექპიარის ტრაგედია, და მე თარგმნი იუსი ტარენტისი. ტრაგედია ლიტერატურაში უნაყვითახვს, ბიბლიოტეკაში იყო დაბეჭდილი. მე ძიდან მომეწონა და ჩვენმა განათლებულმა ქალბავად, ასე ვამიხვე, იტარეს“.

ეს თარგმანი დაკარგულია. საკვირველია, რომ ამ ტრაველიანზე არავფერი ისწვება იმ რეპერტურაში, რომელიც გიორგი ერისთავმა წარუღებინა თ. ბუბუთოვს 9 ნოემბ. 1855 წ. ეტყობა ეს თარგმანი მაშინაც დაკარგული

მთავრად ღამისა და არჩილიების.
„И окнявлясь только по вечерам лунным—лунысь ис то. მიხედვით თუმანი ზელს—так прекраснымъ въ Тифлисѣ! Вчера, въ одинъ изъ этихъ вечеровъ, пошелъ я бродить къ Московской заставѣ. Вдругъ я очутился на кладбищѣ. Привняюсь, не много смущаясь, когда я взглянулъ на эти ошнменіе: 11 часовъ ночи. Имъ дужи. Кругомъ пустога вѣчная; луна тускло освѣщаетъ могилы, какъ догорающая лампада усопшаго. Тихо и медленно протекаетъ Кура, какъ будто боится нарушить покой въ этомъ уныломъ мѣрѣ. Ты теперь въ раздольѣ и я не хочу смущать тебя мрачными думами, которыя навело мнѣ на душу это зрѣлище небесно-земное! Но скажу, что прекрасное изображеніе кладбище, а это необходимо, чтобы смертный порою читавалъ-бы по нему свою жизнь: утѣшеніе несчастнаго, когда счастливъ!“.

ერთი მესამედი ბარათაშვილის ლექსებისა არის ნაყოფი სიყვარულისა და მშვენიერების. ეკატერინა ჰეკე-ვაძისა, ნინო ორბელიანისა, ნინო ვერიბოლოვისა, მისი დღეღენია და სხვანი ერთი ერთმანეთზე უკეთესნი შეადგენდნენ მისთვის დაუღვევლს წყაროს პოეზიისას. ლევან მელიქი-შვილმა გვიამბო, სხვათა შორის, გენეზისის ერთი მისი ლექსისა.
ბარათაშვილი იყო თურმე მიწვეული საგანაშვილის სიღვრეთან საღამოზე და იქედამ შემოვარდა ყოფნად ორბელიანთან, სსაც დაღუბდა იმას ლევან მელიქიშვილი.
ლევან, ლევან, გავიყდი მეტი არავარ, ეკატერინე იქ არის და მისმა საყურეს თამაშმა ვადამარა. ლეთის განაგნი კაცი ვერ ნახავს ვერაფერს უკეთესი. და ამ საღამოს სასოვარად დაწერა ლექსი „საყურე“.
ერთი უკანასკნელი სიტყვაც პოეტის პირობებზე.
იმ ჯდის წიგნიდამ, რომელშიაც ვინ-შნადი მე ყოველს განაგონს ბარათაშვილი

*) წერილი 6 აგვ. 1833 წ.

